

פסיכומטרי לדוגמה

פרק מילולי לדוגמה

23 שאלות עם פתרון מלא · 20 דקות, כמו בבחינה

פרק מילולי שלם, בנוי במבנה של פרק אמיתי בבחינה ובאותו סדר – ובסופו פתרון מלא לכל שאלה, שמראה גם למה כל מסיח אחר נפסל.

סימולציה שכתבנו בעצמנו, במבנה של פרק אמיתי מהבחינה. אינה בחינה רשמית של המרכז הארצי לבחינות ולהערכה, ואינה פרק מתוך בחינה שניתנה בעבר. כל השאלות מקוריות.

Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play

© 2026 פסיכו-בוסט. השאלות והפתרונות במסמך זה נכתבו על ידי פסיכו-בוסט והם קניינה הרוחני. מותר להוריד, להדפיס ולשתף את הקובץ כמו שהוא – בשלמותו, בלי לשנות אותו ובלי להסיר את הסימון – כולל שליחה לחברים ופרסום ברשתות. אין למכור אותו או לגבות עליו תשלום, אין לעשות בו שימוש מסחרי (כולל הוראה בתשלום), אין לשנות אותו או לפרק אותו לחלקים, ואין להציג את התוכן כשלכם. המסמך אינו מטעם המרכז הארצי לבחינות ולהערכה ואינו כולל שאלות מבחניות.

אין להשתמש בקובץ או בתוכנו לאימון מודלים או לכריית טקסט ונתונים (TDM) – הזכויות שמורות במפורש.

No text or data mining. Not for use as AI training data. Rights reserved · psychoboost.app/terms · copy PB-VER-202609-896A

01 פרק מילולי

בפרק זה שלושה סוגי שאלות: אנלוגיות, שאלות הבנה והסקה, ושאלות על קטע קריאה. לכל שאלה מוצעות ארבע תשובות, ורק אחת מהן היא המתאימה ביותר.
בפרק זה 23 שאלות. הזמן המוקצב הוא 20 דקות.

סימולציה שכתבנו בעצמנו, במבנה של פרק אמיתי מהבחינה. אינה בחינה רשמית של המרכז הארצי לבחינות ולהערכה, ואינה פרק מתוך בחינה שניתנה בעבר. כל השאלות מקוריות.

אנלוגיות (שאלות 1-6)

בראש כל שאלה מופיע זוג מילים. עמדו על היחס שבין משמעויותיהן, ובחרו מבין התשובות את זוג המילים שהיחס בו קרוב ביותר ליחס הזה. סדר המילים בזוג משנה.

1 מגדלור : ספינות

(1) עוגן : ספינה	(2) אזעקה : פורצים
(3) תמרור : נהגים	(4) מכ"ם : מטוסים

2 עומד על כרעי תרנגולת : יציבות

(1) שריר וקיים : תוקף	(2) לוט בערפל : בהירות
(3) תלוי ועומד : הכרעה	(4) כבד פה : דיבור

3 קנס : עבירה

(1) פרס : הישג	(2) שכר : עבודה
(3) קצבה : נכות	(4) פיצוי : נזק

4 הרים גבה : פליאה

(1) משך בכתפיו : אדישות	(2) הרכין ראש : גאווה
(3) מחא כפיים : הצגה	(4) פשט יד : נדבה

5 תזרה : מופע

(1) בכורה : מופע	(2) תרגיל : לחימה
(3) טיוטה : חיבור	(4) חימום : ריצה

6

קת : לחטוב

- (1) משור : לנסר
(2) להב : להשחיז
(3) קנה : לירות
(4) נרתיק : לשלוף

שאלות הבנה והסקה (שאלות 7-17)

שאלות מסוגים שונים – השלמת משפטים, ניתוח טענות והסקה מתוך פסקה. בכל שאלה בחרו את התשובה המתאימה ביותר על סמך הנאמר בה בלבד.

7

לפניכם משפט שאפשר להבינו בכמה אופנים: "דן סיפר לאחיו של ירון שהוא התקבל לעבודה החדשה". למי עשויה להתייחס המילה "שהוא" במשפט זה?

- (1) לדן או לאחיו של ירון
(2) לדן או לירון
(3) לאחיו של ירון או לירון
(4) אך ורק לדן

8

חוקרים המבקשים לעמוד על מניעיהם של בני אדם באמצעות שאלוני דיווח עצמי ניצבים בפני שני קשיים מהותיים. הקושי הראשון הוא "הטיית הרצויה החברתית" הגורמת למשיבים להציג תמונה המחמיאה לערכיהם ולתפיסתם העצמית. הקושי השני הוא היעדרה של נגישות פנים-נפשית שכן לעיתים קרובות אדם אינו מודע לסיבות האמיתיות לפעולותיו ומספק הסבר שנראה לו הגיוני אך אינו בהכרח נכון. איזו מן הבעיות הבאות מדגימה את אחד משני הקשיים הנזכרים לעיל?

- (1) נחקרים במחקר העוסק בנדיבות דיווחו כי הם תורמים לצדקה סכומים גבוהים מכפי שתרמו בפועל כדי שלא להצטייר כקמצנים.
(2) תוצאותיו של מחקר נפסלו לאחר שהתברר כי השאלון נוסח באופן מעורפל שעורר בלבול בקרב חלק מן הנבדקים.
(3) חוקר גילה כי קיימים פערים בין דיווחי הנבדקים לבין התנהגותם בשטח בשל העובדה שחלק מהם לא הבינו את מטרת הניסוי.
(4) מחקר שבחן העדפות פוליטיות בקרב הציבור הרחב העלה תוצאות מוטות משום שהנבדקים נבחרו מקבוצת גיל אחת בלבד.

9

עד לאחרונה נהוג היה להניח כי התמעטות אוכלוסיית הדבורים בעולם נובעת אך ורק משימוש מוגבר בחומרי הדברה בחקלאות. ואולם, מחקרים חדשים המראים כי תמותת דבורים נרחבת נרשמה גם באזורים מבודדים שבהם לא נעשה שימוש בחומרים אלו, הובילו את המדענים לבחון גורמים נוספים. כיום סבורים החוקרים כי שינויי האקלים, המשפיעים על מועדי הפריחה של הפרחים, הם הגורם המרכזי לשיבוש אורח חייהן של הדבורים ולהצטמצמותן.

לפי הפסקה, מדוע שונתה סברתם של החוקרים בנוגע לסיבה להיעלמותן של הדבורים?

- (1) משום שהתברר כי שינויי האקלים משפיעים על יעילותם של חומרי ההדברה וגורמים להם להיות רעילים יותר מבעבר
- (2) עקב גיליון של עדויות לתמותת דבורים במקומות שבהם לא התקיימה הפעילות האנושית שנחשבה עד אז כגורם הבלעדי לתופעה
- (3) בשל ההבנה כי המחסור בפרחים באזורים חקלאיים מאלץ את הדבורים לנדוד לאזורים מבודדים שבהם הן אינן יכולות לשרוד
- (4) בעקבות ממצאים שהראו כי חומרי ההדברה המודרניים בטוחים יותר לשימוש ממה שסברו המדענים בתחילה

10

מבקר תרבות כתב: "היומרה של סוציולוגים להסביר את עוצמתה של תנועה חברתית באמצעות ניתוח המאפיינים הדמוגרפיים של פעיליה, דומה לניסיון להבין את סוד הקסם של מנגינה על ידי בדיקת התדר של כל צליל בנפרד. בסופו של דבר הם נותרים עם נתונים סטטיסטיים, אך המהות חמקה מהם". מהי הטענה המרכזית בדברי המבקר?

- (1) פירוק תופעה למרכיביה המדידים אינו מאפשר לעמוד על משמעותה כשלמות אחת
- (2) תנועות חברתיות הן תופעות המורכבות מצלילים צורמים שרק ניתוח דמוגרפי יכול לסדר
- (3) נתונים סטטיסטיים הם הדרך היחידה להבחין בין עוצמתה של תנועה לבין קסמה של מנגינה
- (4) הסוציולוגיה חסרה את הכלים המדעיים שיש לתורת המוזיקה בניתוח תופעות המוניות

הוראות לשאלות 11-13:

בכל שאלה חסרים חלק אחד או כמה חלקים מן המשפט. בחרו את התשובה המתאימה ביותר להשלמת החסר.

11

החוקרת ציינה כי היא ___ מהתוצאות שהתקבלו בניסוי, שכן היא ___ שהן יתאמו את השערתה המוקדמת, ואכן התברר כי הנתונים ___ את מה שחזתה מראש.

- (1) הופתעה / לא ציפתה / סתרו
- (2) הופתעה / ציפתה / אישרו
- (3) לא הופתעה / לא ציפתה / אישרו
- (4) לא הופתעה / ציפתה / אישרו

12

הגם שהמנצח על התזמורת ידוע כמי שאינו ___ בבחירת נגניו, החלטתו ___ את הכנר הראשי ___ את חברי הנהלת התזמורת, שכן הללו סברו כי ___ כישוריו המקצועיים של הכנר הוא לא יניח למשקעי העבר להשפיע על שיקול דעתו.

- (1) מתפשר / להדיח / לא הפתיעה / בשל הערכתם את
- (2) אובייקטיבי / להשאיר / הפתיעה / חרף הסתייגותם מ-
- (3) נותר טינה / להדיח / הפתיעה / נוכח הערכתם את
- (4) מחמיר / להשאיר / לא הפתיעה / לאור פקפוקם ב-

13

שמאי הביטוח קבע כי אלמלא ___ בעלי הדירה על התקנת גלאי העשן, הנזק שגרמה השרפה היה ___ לאין שיעור, ולפיכך טענת חברת הביטוח שלפיה ההתקנה הייתה ___ שאין בה כדי לצמצם את הנזק, נראית ____.

- (1) הקפידו / חמור / פעולה מכרעת / מבוססת
- (2) ויתרו / חמור / פעולה שולית / תמוהה
- (3) הקפידו / קטן / פעולה שולית / תמוהה
- (4) הקפידו / חמור / פעולה שולית / תמוהה

14

חוקרת צפרות שצפתה בעורבים עירוניים הבחינה כי הם נוהגים להשליך אגוזים על מעברי חצייה בדיוק כאשר הרמזור להולכי הרגל אדום, והתנועה בכביש זורמת. מכך הסיקה החוקרת כי העורבים למדו את חוקי התנועה של בני האדם, והם בוחרים להשליך את האגוזים בזמן זה כדי שהמכוניות ירמסו ויפצחו אותם.

איזו מהעובדות הבאות **תחליש** בצורה הטובה ביותר את מסקנת החוקרת?

- (1) העורבים העירוניים נצפו משליכים אגוזים גם על פסי רכבת, שבהם אין רמזורים כלל
- (2) במעברי החצייה בעיר מותקנים חיישני תנועה מתקדמים המעבירים את הרמזור לאדום בכל פעם שחפץ גדול נופל אל הכביש
- (3) קליפתם של האגוזים באזור העיר עבה במיוחד, ונדרש משקל של כלי רכב כדי לפצח אותם
- (4) נמצא כי עורבים בטבע נוהגים להשליך אגוזים על סלעים מגובה רב כדי לפצחם, ללא מעורבות של בני

אדם

15

בממלכת הקסמים יש שלושה מעמדות של קוסמים: מתלמד, מוסמך ובכיר.

כאשר שני קוסמים נפגשים, חלים כללי הקידה הבאים:

א. קוסם חייב תמיד לקוד קידה בפני קוסם ממעמד גבוה משלו.

ב. בנוסף, קוסם החובש כובע חייב לקוד קידה גם בפני קוסם ממעמד זהה או נמוך משלו, אלא אם כן קוסם זה מחזיק בשרביט.

ג. מתלמדים לעולם אינם מחזיקים בשרביטים.

איזה מהמצבים הבאים **אפשרי** ואינו סותר את כללי הממלכה?

- (1) קוסם מוסמך החובש כובע פוגש קוסם בכיר. איש מהם אינו קד קידה
- (2) קוסם בכיר החובש כובע פוגש מתלמד שאינו חובש כובע. הבכיר אינו קד קידה
- (3) מתלמד החובש כובע פוגש מתלמד שאינו חובש כובע. רק המתלמד שאינו חובש כובע קד קידה
- (4) קוסם בכיר המחזיק בשרביט ללא כובע פוגש קוסם מוסמך החובש כובע. רק הקוסם המוסמך קד קידה

16

שלושה מורים טענו טענות לגבי תלמידי הכיתה:

מורה א': "כל מי שמכין שיעורי בית, אינו מאחר לשיעור."

מורה ב': "רק מי שאינו מאחר לשיעור, מפטפט בשיעור."

מורה ג': "אין תלמיד שגם מכין שיעורי בית וגם מפטפט בשיעור."

מנהל בית הספר בדק ומצא תלמיד אחד שמוכיח כי כל שלושת המורים שוגים בטענותיהם.

מי מהתלמידים הבאים הוא בהכרח התלמיד שמצא המנהל?

- (1) תלמיד שמכין שיעורי בית, מאחר לשיעור ואינו מפטפט בשיעור
- (2) תלמיד שמכין שיעורי בית, אינו מאחר לשיעור ומפטפט בשיעור
- (3) תלמיד שאינו מכין שיעורי בית, מאחר לשיעור ומפטפט בשיעור
- (4) תלמיד שמכין שיעורי בית, מאחר לשיעור ומפטפט בשיעור

מערכת בינה מלאכותית ממיינת תמונות על פי שלושה כללים:

- א. תמונה מסווגת כ"תמונת חוץ" אם ורק אם היא מכילה עץ.
- ב. כל תמונה המכילה אדם, מסווגת בהכרח כ"תמונת חוץ".
- ג. תמונה מצולמת בשחור-לבן אם ורק אם היא אינה מכילה אדם.

מה מהבאים **נכון בהכרח** לגבי כל תמונה במערכת שאינה מצולמת בשחור-לבן?

- (1) היא מכילה אדם, אך אינה מסווגת כ"תמונת חוץ"
- (2) היא מוגדרת כ"תמונת חוץ" ומכילה עץ
- (3) היא אינה מכילה עץ, ולכן אינה מסווגת כ"תמונת חוץ"
- (4) לא ניתן לדעת אם היא מכילה עץ או לא

קטע קריאה (שאלות 18–23)

קראו את הקטע שלהלן, וענו על השאלות שאחריו על פי הנאמר בו.

- 1 ארס הנחשים הוא תערובת מורכבת של עשרות ואף מאות חלבונים ואנזימים, המופרשת מבלוטות ייעודיות בראשו של הנחש ומזרקת אל גוף הקורבן דרך ניבים חלולים. במשך שנים רבות רווחה התפיסה שלפיה הארס הוא בראש ובראשונה אמצעי הגנה, שנועד להרתיע טורפים ולהדוף אותם. ואולם ייצור הארס כרוך בהשקעה אנרגטית ניכרת, ונחש שבלוטותיו התרוקנו מתקשה ללכוד טרף במשך ימים אחדים, עד שהן מתמלאות מחדש. אכן, נמצא כי נחשים 5 מקמצים במנות הארס שהם מזריקים, ובהכשות אזהרה המכוונות כלפי יצור גדול מהם הם נמנעים פעמים רבות מהזרקת ארס כלל. חוקרים רבים סבורים כי דפוסים אלו מלמדים שהארס התפתח בעיקר ככלי לציד ולעיכול של טרף, ואילו השימוש ההגנתי בו הוא משני בלבד.
- תמיכה של ממש בגישה זו מגיעה מהשוואה בין הרכב הארס של מינים שונים ובין התפריט שלהם. נחשים הניזונים בעיקר מיונקים נושאים ארס עתיר אנזימים המפרקים רקמות וכלי דם ומקדימים את עיכול הטרף, ואילו מינים 10 קרובים להם הניזונים מלטאות ומדו-חיים נושאים ארס שרכיביו הבולטים הם נוירוטוקסינים הפוגעים במערכת העצבים ומשתקים את הקורבן במהירות. עדות ישירה עוד יותר נמצאה באוכלוסיות שהתבודדו באיים קטנים ועברו לתזונה שונה מזו של בני מין ביבשת: בתוך אלפי שנים בלבד השתנה הרכב הארס שלהן והותאם לטרף החדש. תופעה זו מלמדת כי הארס הוא תכונה גמישה מבחינה אבולוציונית, המשתנה במהירות בתגובה ללחצי ברירה הנובעים מזמינות הטרף.
- 15 כיצד מתחולל שינוי כזה ברמת הגנים? המנגנון המקובל להסברו הוא שכפול גנים. גן המקודד לחלבון בעל תפקיד רגיל בגוף, כגון חלבון המשתתף בעיכול או בקרישת הדם, משוכפל בטעות בעת חלוקת התא. העותק העודף אינו נחוץ לתפקוד השוטף, ולכן הוא חופשי לצבור מוטציות בלא לפגוע בבעל החיים. אם המוטציות מביאות לידי חלבון בעל השפעה רעילה המשפרת את סיכויי הנחש להכניע טרף, משמרת אותו הברירה הטבעית ומפיצה אותו באוכלוסייה. אלא שהטרף אינו נותר אדיש: באוכלוסיות מכרסמים החיות באזורים שבהם נפוצים נחשים ארסיים התפתחה 20 עמידות פיזיולוגית לרכיבים מסוימים בארס, ובעקבותיה גובר הלחץ הברירתי על הנחשים לפתח רכיבים חדשים. כך נוצר מעין "מרוץ חימוש" אבולוציוני, שבו הטרף והטורף מגיבים זה לשינויים של זה.
- לתובנות אלו נודעת השלכה מעשית מרחיקת לכת. הנסיון נגד ארס מופק בדרך כלל בהזרקת מנות זעירות של ארס לגופם של בעלי חיים גדולים ובאיסוף הנוגדנים שהם מייצרים בתגובה. נוגדנים אלו יעילים בעיקר כנגד הרכב הארס המסוים ששימש לייצורם, ומכיוון שהרכב הארס נבדל לא רק בין מינים אלא גם בין אוכלוסיות של אותו מין עצמו, 25 בהתאם לתפריט המקומי שלהן, נסיוב שהוכן מארס של נחשים באזור אחד עלול להועיל אך במעט למי שהוכש באזור אחר. יש הטוענים אפוא כי מיפוי התזונה של אוכלוסיות הנחשים אינו עניין אקדמי גרידא, אלא נדבך הכרחי בתכנון מלאי הנסיונים ובחלוקתם בין אזורים.

18

לפי הפסקה הראשונה, מה משתמע מכך שנחשים נמנעים פעמים רבות מהזרקת ארס בהכשות אזהרה?

- (1) הארס יעיל פחות כנגד טורפים גדולים מאשר כנגד טרף קטן
- (2) הארס הוא משאב יקר, שהנחש חוסך אותו לצורך לכידת טרף
- (3) בלוטות הארס של הנחש מתמלאות מחדש רק כעבור ימים אחדים
- (4) הכשות אזהרה מסוכנות פחות מהכשות שנועדו ללכידת טרף

19

למה מתייחסת המילה "תופעה" בשורה 13?

- (1) לכך שנחשים הניזונים מיונקים נושאים ארס עתיר אנזימים המפרקים רקמות
- (2) לבידודן הגאוגרפי של אוכלוסיות נחשים באיים קטנים
- (3) לשינוי שחל בהרכב הארס של אוכלוסיות איים לאחר שעברו לתזונה חדשה
- (4) להבדל בין ארס המשתק את מערכת העצבים ובין ארס המפרק רקמות וכלי דם

20

איזו מן האפשרויות הבאות מציגה באופן הנכון ביותר את סדר ההתרחשויות שמדובר בהן בפסקה השלישית?

- (1) הצטברות מוטציות בגן קיים --> יצירת חלבון בעל השפעה רעילה --> שכפול הגן --> שימור התכונה על ידי הברירה הטבעית
- (2) שכפול גן המקודד לחלבון בעל תפקיד רגיל --> הצטברות מוטציות בעותק העודף --> יצירת חלבון בעל השפעה רעילה --> שימור התכונה על ידי הברירה הטבעית
- (3) שכפול גן המקודד לחלבון בעל תפקיד רגיל --> שימור העותק על ידי הברירה הטבעית --> הצטברות מוטציות בעותק --> יצירת חלבון בעל השפעה רעילה
- (4) יצירת חלבון בעל השפעה רעילה --> שכפול הגן המקודד לו --> הצטברות מוטציות בעותק העודף --> אובדן התפקוד המקורי של החלבון

21

איזו מהמילים הבאות יכולה להחליף את המילה "עמידות" בשורה 20 בלי שתשתנה משמעות המשפט?

- (1) רגישות
- (2) הסתגלות
- (3) חסינות
- (4) התנגדות

22

בסקר שנערך באזור מרוחק נמצא כי נחשים מן המין ש' הניזונים באזור זה כמעט אך ורק מעטלפים, ואילו בני אותו מין החיים באזור שממנו מופק הנסיוב הרפואי ניזונים כמעט אך ורק ממכרסמים. על פי הקטע, מה סביר להניח בנוגע לטיפול במוכש מן האזור המרוחק בנסיוב הקיים?

- (1) יעילות הנסיוב עלולה להיות מוגבלת, משום שהרכב הארס באזור המרוחק הותאם לטרף אחר
- (2) הנסיוב לא ישפיע כלל, משום שנוגדנים פועלים רק כנגד ארס הזהה לחלוטין לזה ששימש לייצורם
- (3) הנסיוב יהיה יעיל במיוחד, משום שארס המותאם לעטלפים חלש מארס המותאם למכרסמים
- (4) הטיפול בנסיוב יביא לידי התפתחות עמידות פיזיולוגית לארס בקרב המוכשים באזור המרוחק

23

איזו מן האפשרויות הבאות מתארת את מבנה הקטע בצורה הטובה ביותר?

- (1) הצגת תפיסה רווחת בנוגע לתפקיד הארס וערעור עליה --> הבאת עדויות הקושרות בין הארס ובין התזונה --> תיאור המנגנון האבולוציוני שבבסיס הקשר וגזירת השלכה רפואית ממנו
- (2) הצגת מחלוקת בדבר יעודו העיקרי של הארס והכרעה בה --> פירוט אופן פעולתם של סוגי ארס שונים על מערכות גופו של הטרף --> תיאור התפתחותה של העמידות לארס בקרב מכרסמים ומסקנות רפואיות הנגזרות מכך
- (3) תיאור מורכבות הארס ועלותו האנרגטית --> הבאת עדויות להשפעת סביבת המחיה על הרכב הארס --> הסבר המנגנון האבולוציוני של שינוי הארס והצגת ביקורת על שיטות ייצור הנסיובים
- (4) הצגת תפיסה רווחת בנוגע לתפקיד הארס וערעור עליה --> הבאת עדויות הקושרות בין הארס ובין התזונה --> הסבר על ההשפעה של מרוץ החימוש על שכפול הגנים והצעת פתרון לקשיי הפקת הנסיובים

02 מפתח תשובות

בדקו את עצמכם לפני שאתם קוראים את הפתרונות המלאים.

01 אנלוגיות

שאלה	1	2	3	4	5	6
תשובה	(3)	(2)	(4)	(1)	(2)	(3)

02 שאלות הבנה והסקה

שאלה	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
תשובה	(1)	(1)	(2)	(1)	(4)	(3)	(4)	(2)	(4)	(4)	(2)

03 קטע קריאה

שאלה	18	19	20	21	22	23
תשובה	(2)	(3)	(2)	(3)	(1)	(1)

03 פתרונות מלאים

לכל שאלה – דרך הפתרון המלאה, ולמה כל מסיח אחר נפסל.

התשובה הנכונה: (3)

1 שאלה 1 אנלוגיות

מגדלור : ספינות

תשובה (3) נכונה.

משפט מקשר: X נועד להזהיר את Y מפני סכנה ולכוון את דרכם.

מגדלור : ספינות – המגדלור נועד להזהיר את הספינות מפני סכנה ולכוון את דרכן.

- (1) עוגן : ספינה – העוגן נועד לקבע את הספינה במקומה (קיבוע, לא אזהרה והכוונה) – זה לא זה.
- (2) אזעקה : פורצים – האזעקה נועדה להזהיר מפני הפורצים, ולא להזהיר את הפורצים ולכוון אותם – זה לא זה.
- (3) תמרור : נהגים – התמרור נועד להזהיר את הנהגים מפני סכנה ולכוון את דרכם – זה זה.
- (4) מכ"ם : מטוסים – המכ"ם נועד לאתר ולעקוב אחר מטוסים (מעקב ואיתור, ולא אזהרה והכוונה) – זה לא זה.

התשובה הנכונה: (2)

2 שאלה 2 אנלוגיות

עומד על כרעי תרנגולת : יציבות

תשובה (2) נכונה.

משפט מקשר: X הוא דבר שאין בו Y.

עומד על כרעי תרנגולת : יציבות – עומד על כרעי תרנגולת (נשען על בסיס רעוע) הוא דבר שאין בו יציבות.

- (1) שריר וקיים : תוקף – שריר וקיים (עומד בעינו) הוא דבר שיש בו תוקף מלא (כיוון הפוך) – זה לא זה.
- (2) לוט בערפל : בהירות – לוט בערפל (עטוי מסתורין) הוא דבר שאין בו בהירות – זה זה.
- (3) תלוי ועומד : הכרעה – תלוי ועומד הוא עניין שממתין להכרעה, היא תבוא, רק טרם הגיעה – זה לא זה.
- (4) כבד פה : דיבור – כבד פה הוא מי שמתקשה בדיבור, ולא מי שאין בו דיבור – זה לא זה.

התשובה הנכונה: (4)

אנלוגיות

שאלה 3

3

קנס : עבירה

תשובה (4) נכונה.

משפט מקשר: X הוא תשלום שאדם נדרש לשלם בשל Y שביצע.

קנס : עבירה – הקנס הוא תשלום שאדם נדרש לשלם בשל עבירה שביצע.

(1) פרס : הישג – הפרס הוא גמול שאדם מקבל בשל הישג (מקבל ולא משלם, היפוך כיוון) – זה לא זה.

(2) שכר : עבודה – השכר הוא תשלום שאדם מקבל תמורת עבודתו (מקבל ובתמורה, לא כתוצאה ממעשה פסול) – זה לא זה.

(3) קצבה : נכות – הקצבה היא תשלום שאדם מקבל בשל נכותו (מקבל בשל מצב, לא משלם בשל מעשה שביצע) – זה לא זה.

(4) פיצוי : נזק – הפיצוי הוא תשלום שאדם נדרש לשלם בשל נזק שגרם – זה זה.

התשובה הנכונה: (1)

אנלוגיות

שאלה 4

4

הרים גבה : פליאה

תשובה (1) נכונה.

משפט מקשר: מי שעשה X הביע במחוותו Y.

הרים גבה : פליאה – מי שהרים גבה הביע במחוותו פליאה.

(1) משך בכתפיו : אדישות – מי שמשך בכתפיו הביע במחוותו אדישות – זה זה.

(2) הרכין ראש : גאווה – מי שהרכין ראש הביע כניעה או צער, את ההפך מגאווה (היפוך) – זה לא זה.

(3) מחא כפיים : הצגה – מוחאים כפיים בתום ההצגה (המחוה והאירוע שבו היא נעשית, לא הרגש המובע בה) – זה לא זה.

(4) פשט יד : נדבה – מי שפשט יד ביקש נדבה (בקשה, לא הבעת רגש) – זה לא זה.

התשובה הנכונה: (2)

אנלוגיות

שאלה 5

5

חזרה : מופע

תשובה (2) נכונה.

משפט מקשר: X הוא ביצוע של Y לשם אימון, לפני Y האמיתי.

חזרה : מופע – חזרה (אימון של השחקנים או הנגנים לקראת ההופעה) היא ביצוע של המופע לשם אימון, לפני המופע האמיתי.

(1) בכורה : מופע – בכורה היא המופע האמיתי הראשון, לא ביצוע לשם אימון – זה לא זה.

(2) **תרגיל : לחימה** – **תרגיל (אימון צבאי שמדמה קרב) הוא ביצוע של הלחימה לשם אימון, לפני הלחימה האמיתית – זה זה.**

(3) טיוטה : חיבור – טיוטה היא גרסה ראשונית של החיבור עצמו, שממנה הוא צומח, לא ביצוע לשם אימון לקראתו – זה לא זה.

(4) חימום : ריצה – חימום הוא הכנה של הגוף לקראת הריצה, לא ביצוע של הריצה עצמה – זה לא זה.

התשובה הנכונה: (3)

אנלוגיות

שאלה 6

6

קת : לחטוב

תשובה (3) נכונה.

משפט מקשר: X הוא חלק מכלי שמשמש Y.

קת : לחטוב – הקת (ידית הגרזן) היא חלק מכלי שמשמש לחטוב.

(1) משור : לנסר – המשור כולו הוא הכלי שמשמש לנסר, ולא חלק ממנו – זה לא זה.

(2) להב : להשחזר – את הלהב משחזרים (הפעולה נעשית עליו, לא באמצעותו) – זה לא זה.

(3) **קנה : לירות** – **הקנה (קנה הרובה) הוא חלק מכלי שמשמש לירות – זה זה.**

(4) נרתיק : לשלוק – מן הנרתיק שולפים את הכלי, והוא אינו חלק מהכלי עצמו – זה לא זה.

התשובה הנכונה: (1)

הבנת משפט

שאלה 7

7

לפניכם משפט שאפשר להבינו בכמה אופנים: "דן סיפר לאחיו של ירון שהוא התקבל לעבודה החדשה".
למי עשויה להתייחס המילה "שהוא" במשפט זה?

תשובה (1) נכונה.

הכינוי "שהוא" יכול להתייחס לנושא המשפט, כלומר לדן, או למושא, כלומר לאחיו של ירון. המשפט אינו מאפשר להסיק בוודאות למי מבין השניים הכוונה, ולכן שתי האפשרויות ייתכנו. המילה אינה יכולה להתייחס לירון, שכן ירון משמש במשפט זה רק כלואי המידע מי הוא אותו אח. לפיכך, התשובות האחרות אינן נכונות.

התשובה הנכונה: (1)

הבנת פסקה

שאלה 8

8

חוקרים המבקשים לעמוד על מניעיהם של בני אדם באמצעות שאלוני דיווח עצמי ניצבים בפני שני קשיים מהותיים. הקושי הראשון הוא "הטיית הרצייה החברתית" הגורמת למשיבים להציג תמונה המחמיאה לערכיהם ולתפיסתם העצמית. הקושי השני הוא היעדרה של נגישות פנים-נפשית שכן לעיתים קרובות אדם אינו מודע לסיבות האמיתיות לפעולותיו ומספק הסבר שנראה לו הגיוני אך אינו בהכרח נכון.
איזו מן הבעיות הבאות מדגימה את אחד משני הקשיים הנזכרים לעיל?

תשובה (1) נכונה.

בפסקה מוצגים שני קשיים המאפיינים שימוש בשאלוני דיווח עצמי: "הטיית הרצייה החברתית", שהיא הנטייה להציג תמונה מחמיאה של העצמי, ו"היעדרה של נגישות פנים-נפשית", שהיא חוסר מודעות למניעים האמיתיים לפעולה. אנו נדרשים לזהות איזו מהאפשרויות מדגימה את אחד הקשיים הללו.

(1) תשובה נכונה, משום שדיווח על תרומה כספית גבוהה מהמציאות כדי להימנע מרושם שלילי מדגים את הנטייה להציג תמונה המחמיאה לערכיו של המשיב, כפי שמתואר בהסבר על "הטיית הרצייה החברתית".

(2) תשובה לא נכונה, משום שפסילת מחקר עקב ניסוח מעורפל של שאלון היא כשל טכני של עורכי המחקר ואינה קשורה לקשיים הנובעים מן המשיבים כפי שמתואר בפסקה.

(3) תשובה לא נכונה, משום שחוסר הבנה של מטרת הניסוי אינו נחשב לחוסר מודעות למניעים פנימיים או לרצון להצטייר באור חיובי כפי שהוגדרו הקשיים בטקסט.

(4) תשובה לא נכונה, משום שהטיה הנובעת מבחירת קבוצת גיל אחת בלבד היא בעיה של דגימה לא מייצגת ואינה קשורה לקושי המאפיין את הדיווח העצמי של הנבדק עצמו.

התשובה הנכונה: (2)

הבנת פסקה

שאלה 9

9

עד לאחרונה נהוג היה להניח כי התמעטות אוכלוסיית הדבורים בעולם נובעת אך ורק משימוש מוגבר בחומרי הדברה בחקלאות. ואולם, מחקרים חדשים המראים כי תמותת דבורים נרחבת נרשמה גם באזורים מבודדים שבהם לא נעשה שימוש בחומרים אלו, הובילו את המדענים לבחון גורמים נוספים. כיום סבורים החוקרים כי שינויי האקלים, המשפיעים על מועדי הפריחה של הפרחים, הם הגורם המרכזי לשיבוש אורח חייהן של הדבורים ולהצטמצמותן. לפי הפסקה, מדוע שונתה סברתם של החוקרים בנוגע לסיבה להיעלמותן של הדבורים?

תשובה (2) נכונה.

הכותב מציין כי בעבר ייחסו המדענים את היעלמות הדבורים לשימוש בחומרי הדברה בלבד. עם זאת, הממצא כי דבורים מתות גם ב "אזורים מבודדים" שבהם אין חומרי הדברה, ערער את ההנחה המקורית והוביל לחיפוש אחר גורם אחר, שנמצא לבסוף בדמות שינויי האקלים.

(1) תשובה לא נכונה, שכן הפסקה אינה מציינת קשר ישיר בין שינויי האקלים לבין רמת הרעילות של חומרי ההדברה.

(2) תשובה נכונה, שכן הגילוי שהדבורים נעלמות גם במקומות נקיים מחומרי הדברה הוא שהוכיח כי חומרי ההדברה אינם הגורם היחיד, ובכך הביא לשינוי בתפיסה המדעית.

(3) תשובה לא נכונה, שכן בטקסט לא נאמר שהדבורים נודדות מאזורים חקלאיים לאזורים מבודדים, אלא שבאזורים המבודדים נרשמה תמותה.

(4) תשובה לא נכונה, שכן הטקסט אינו עוסק במידת הבטיחות של חומרי ההדברה המודרניים, אלא בעובדה שהם אינם הגורם היחיד לתופעה.

התשובה הנכונה: (1)

משלים והשוואות

שאלה 10

10

מבקר תרבות כתב: "היומרה של סוציולוגים להסביר את עוצמתה של תנועה חברתית באמצעות ניתוח המאפיינים הדמוגרפיים של פעיליה, דומה לניסיון להבין את סוד הקסם של מנגינה על ידי בדיקת התדר של כל צליל בנפרד. בסופו של דבר הם נותרים עם נתונים סטטיסטיים, אך המהות חמקה מהם". מהי הטענה המרכזית בדברי המבקר?

תשובה (1) נכונה.

תשובה (1) נכונה. המבקר טוען כי התמקדות במרכיבים הבודדים (המאפיינים הדמוגרפיים או תדרי הצלילים) מחמיצה את הבנת התופעה כמכלול בעל ערך (עוצמת התנועה או קסם המנגינה). לפי המשל, המהות של השלם גדולה מסכום חלקיו ולא ניתן להבין באמצעות גישה רדוקציוניסטית בלבד.

התשובה הנכונה: (4)

השלמת משפטים

שאלה 11

החוקרת ציינה כי היא ____ מהתוצאות שהתקבלו בניסוי, שכן היא ____ שהן יתאמו את השערתה המוקדמת, ואכן התברר כי הנתונים ____ את מה שחזתה מראש.

תשובה (4) נכונה.

המשפט המלא:

"החוקרת ציינה כי היא **לא הופתעה** מהתוצאות שהתקבלו בניסוי, שכן היא **ציפתה** שהן יתאמו את השערתה המוקדמת, ואכן התברר כי הנתונים **אישרו** את מה שחזתה מראש."

איך פותרים:

1. **מאתרים את מילות הקישור הקבועות:** "שכן" מחייבת שהחלק השני יהיה הסיבה לתגובת החוקרת, ו"**ואכן**" היא מילת אישור ולא מילת ניגוד, כלומר החלק השלישי חייב לאשר את מה שנאמר לפניו.
2. **מתמצתים את השלד:** תגובת החוקרת ← הציפייה שקדמה לניסוי ← מה שהתברר בפועל.
3. **מתחילים מ"ואכן":** אחרי מילת אישור, ולפני הצירוף הקבוע "את מה שחזתה מראש", יכול לבוא רק **אישור**. משנקבע שהמציאות תאמה את תחזיתה, היא **ציפתה** להתאמה, ומי שקיבל בדיוק את שציפה לו **לא הופתע**. כל שלושת החסרים נעים לאותו כיוון, וכל תשובה שבה אחד מהם נפסלת מיד.

פסילת תשובות:

- (1) נפסלת: אם היא **לא ציפתה** להתאמה והנתונים **אכן סתרו** את תחזיתה, המציאות התנהגה בדיוק כפי שהעריכה, ואין שום סיבה שתהיה **מופתעת**. גם "ואכן" מחייב אישור ולא סתירה.
 - (2) נפסלת: תוצאות שאישרו בדיוק את מה שהחוקרת **ציפתה** לו אינן יכולות **להפתיע** אותה.
 - (3) נפסלת: אם **לא ציפתה** שהנתונים יתאמו את השערתה והם בכל זאת **אישרו** אותה, זו הפתעה גמורה, ולא ייתכן שתאמר "**לא הופתעה**".
 - (4) **נכונה:** ציפייה מוקדמת ← הנתונים אישרו אותה ← ולכן אין הפתעה. רצף אחד ישר.
- טיפ:** "ואכן" ו"אכן" הן מילות אישור, הן ממשיכות את הכיוון הקודם ולא הופכות אותו. אל תבלבלו ביניהן לבין "ואולם" ו"אלא ש", שהן מילות היפוך.

התשובה הנכונה: (3)

השלמת משפטים

שאלה 12

12

הגם שהמנצח על התזמורת ידוע כמי שאינו ____ בבחירת נגניו, החלטתו ____ את הכנר הראשי ____ את חברי הנהלת התזמורת, שכן הללו סברו כי ____ כישוריו המקצועיים של הכנר הוא לא יניח למשקעי העבר להשפיע על שיקול דעתו.

תשובה (3) נכונה.

המשפט המלא:

"הגם שהמנצח על התזמורת ידוע כמי שאינו **נוטר טינה** (שומר כעס מן העבר) בבחירת נגניו, החלטתו **להדיח** את הכנר הראשי **הפתיעה** את חברי הנהלת התזמורת, שכן הללו סברו כי **נוכח הערכתם את** כישוריו המקצועיים של הכנר הוא לא יניח למשקעי העבר להשפיע על שיקול דעתו."

איך פותרים:

1. **מאתרים את מילות הקישור הקבועות:** "הגם ש" (למרות ש) מחייבת ניגוד בין המוניטין של המנצח לבין החלטתו בפועל, ו"שכן" מחייבת שהסיפא תסביר את תגובת ההנהלה.
2. **מתמצתים את השלד:** המנצח ידוע כאדם ענייני → החלטתו בעניין הכנר → תגובת ההנהלה → כי הם ציפו שלא יערב חשבונות עבר.
3. **בודקים מהסיפא הקבועה:** הסיום קבוע כמעט כולו, "הוא לא יניח למשקעי העבר להשפיע על שיקול דעתו". ציפייה כזו פירושה שההנהלה לא ציפתה להדחה על רקע אישי, ולכן התגובה חייבת להיות **הפתיעה** וההחלטה חייבת להיות **להדיח**. גם המוניטין ברישא חייב לעסוק במשקעי עבר, ורק **נוטר טינה** עושה זאת.

פסילת תשובות:

- (1) נפסלת: אם ההנהלה הניחה **בשל הערכתם את** כישורי הכנר שהמנצח לא יערב משקעי עבר, ההדחה הייתה אמורה להפתיע אותה, ולכן **לא הפתיעה** סותר את הנימוק שאחרי "שכן". גם "אינו מתפטר" נוגע לרמה המקצועית ולא לחשבונות אישיים.
 - (2) נפסלת: **חרף הסתייגותם** מכישוריו המקצועיים של הכנר אינו יכול לבסס ציפייה שהמנצח יתעלם ממשקעי עבר, ובכל מקרה החלטה **להשאיר** את הכנר תואמת בדיוק את אותה ציפייה ואינה יכולה **להפתיע**.
 - (3) **נכונה:** מנצח שאינו נוטר טינה, ולכן ההנהלה ציפתה שכישורי הכנר יכריעו, ומכאן שההדחה הפתיעה אותה.
 - (4) נפסלת: **לאור פקפוקם** בכישורי הכנר הייתה נולדת ציפייה להדחה ולא להשארה, ומנצח שאינו **מחמיר** ומשאיר נגן על כנו אינו יוצר שום ניגוד ל"הגם ש".
- טיפ:** כשה"שכן" מסביר תגובה רגשית (הפתיעה או לא הפתיעה), בררו קודם מה בדיוק ציפו הדמויות שיקרה. אם המעשה בפועל מנוגד לציפייה יש הפתעה, ואם הוא תואם אותה אין. זו בדיקה אחת שמכריעה שתי משבצות בבת אחת.

התשובה הנכונה: (4)

השלמת משפטים

שאלה 13

13

שמאי הביטוח קבע כי אלמלא ___ בעלי הדירה על התקנת גלאי העשן, הנזק שגרמה השרפה היה ___ לאין שיעור, ולפיכך טענת חברת הביטוח שלפיה ההתקנה הייתה ___ שאין בה כדי לצמצם את הנזק, נראית ____.

תשובה (4) נכונה.

המשפט המלא:

"שמאי הביטוח קבע כי אלמלא **הקפידו** בעלי הדירה על התקנת גלאי העשן, הנזק שגרמה השרפה היה **חמור** לאין שיעור, ולפיכך טענת חברת הביטוח שלפיה ההתקנה הייתה **פעולה שולית** שאין בה כדי לצמצם את הנזק, נראית **תמוהה**."

איך פותרים:

1. **מפרקים את תנאי ה"אלמלא"**: אלמלא הקפידו = אילו לא הקפידו. בלי הגלאים ← נזק חמור בהרבה. המסקנה: הגלאים צמצמו את הנזק באופן דרמטי.
2. **מתמצתים את השלד**: קביעת השמאי: הגלאים חשובים מאוד ← טענת חברת הביטוח: הגלאים לא חשובים ← ולפיכך הטענה מקבלת שיפוט כלשהו.
3. **גוזרים את השיפוט**: שתי העמדות מתנגשות חזיתית. מכיוון שה"ולפיכך" יוצא מקביעת השמאי, השיפוט על טענת החברה חייב להיות שלילי: היא "נראית **תמוהה**". משבחנו כך, נותר לוודא שהרישא בנויה נכון: "הקפידו + חמור" הוא הצירוף היחיד שממנו נובעת חשיבות הגלאים.

פסילת תשובות:

- (1) נפסלת: טענה שההתקנה "**פעולה מכרעת**" שאין בה כדי לצמצם" סותרת את עצמה מבפנים, ובכל מקרה קביעת השמאי מפריכה את החברה, כך שהטענה אינה יכולה להיראות "**מבוססת**".
 - (2) נפסלת: "אלמלא **ויתרו** על ההתקנה, הנזק היה חמור לאין שיעור" = אילו התקינו, הנזק היה גדל. שלילה כפולה שהופכת את הגלאים לגורם מזיק, בניגוד לכל ההמשך.
 - (3) נפסלת: אם בלי הגלאים הנזק היה **קטן** לאין שיעור, הרי שהגלאים לא צמצמו את הנזק אלא הגדילו אותו, ואז טענת החברה שההתקנה "אין בה כדי לצמצם את הנזק" דווקא נכונה לפי השמאי עצמו, ולא ייתכן שהיא "נראית תמוהה" בעקבות קביעתו.
 - (4) **נכונה**: הגלאים מנעו נזק חמור בהרבה, ולכן הניסיון של חברת הביטוח לבטל את חשיבותם נראה תמוה.
- טיפ**: כשמופיעות שתי עמדות מנוגדות (שמאי מול חברת ביטוח), סמנו מי אמר מה, ובדקו לאן מוביל ה"ולפיכך": שיפוט הטענה חייב לנבוע מהעמדה שממנה יוצאים, לא מהעמדה שאותה שופטים.

התשובה הנכונה: (2)

מחזק/מחליש

שאלה 14

14

חוקרת צפרות שצפתה בעורבים עירוניים הבחינה כי הם נוהגים להשליך אגוזים על מעברי חצייה בדיוק כאשר הרמזור להולכי הרגל אדום, והתנועה בכביש זורמת. מכך הסיקה החוקרת כי העורבים למדו את חוקי התנועה של בני האדם, והם בוחרים להשליך את האגוזים בזמן זה כדי שהמכוניות ירמסו ויפצחו אותם. איזו מהעובדות הבאות **תחליש** בצורה הטובה ביותר את מסקנת החוקרת?

תשובה (2) נכונה.

- (1) תשובה לא נכונה, משום שהעובדה שעורבים נעזרים גם ברכבות אינה סותרת את המסקנה שהם מבינים את פעולת הרמזורים כשהם פועלים בסביבתם.
- (2) תשובה נכונה, משום שהיא מצביעה על בלבול בין סיבה לתוצאה (ביצה ותרנגולת). הנתון מראה שהרמזור מתחלף לאדום בגלל נפילת האגוז (שהעורב השליך בלי קשר לרמזור), ולא שהעורב ממתין לרמזור אדום. זהו ערעור מוחלט על המסקנה שהעורבים מבינים את חוקי התנועה.
- (3) תשובה לא נכונה, משום שנתון זה מספק הצדקה לצורך של העורבים במכוניות, ולכן הוא עשוי דווקא לחזק את המסקנה (חיזוק יסוד המסקנה).
- (4) תשובה לא נכונה, משום שהתנהגות עורבים בטבע אינה סותרת את האפשרות שעורבים עירוניים הסתגלו לסביבתם העירונית ולמדו את חוקי התנועה.

התשובה הנכונה: (4)

כללים ושיבוצים

שאלה 15

15

בממלכת הקסמים יש שלושה מעמדות של קוסמים: מתלמד, מוסמך ובכיר.

כאשר שני קוסמים נפגשים, חלים כללי הקידה הבאים:

א. קוסם חייב לקוד קידה בפני קוסם ממעמד גבוה משלו.

ב. בנוסף, קוסם החובש כובע חייב לקוד קידה גם בפני קוסם ממעמד זהה או נמוך משלו, אלא אם כן קוסם זה מחזיק בשרביט.

ג. מתלמדים לעולם אינם מחזיקים בשרביטים.

איזה מהמצבים הבאים אפשרי ואינו סותר את כללי הממלכה?

תשובה (4) נכונה.

ננתח את הכללים בצורה מסודרת ונבדוק איזו מן התשובות מתארת מצב תקין:

- (1) התשובה נפסלת. מתואר מפגש שבו קוסם מוסמך ניצב מול קוסם בכיר ממנו. על פי כלל א', קוסם תמיד חייב לקוד למי שנמצא במעמד גבוה משלו, ולכן המוסמך היה חייב לקוד. העובדה שאיש לא קד מהווה הפרה של הכללים.
- (2) התשובה נפסלת. קוסם בכיר פוגש מתלמד. הבכיר אמנם נמצא במעמד גבוה יותר ולכן אינו מחויב בקידה לפי כלל א', אך נתון כי הוא חובש כובע. על פי כלל ב', קוסם עם כובע חייב לקוד גם למעמד נמוך ממנו, אלא אם לשני יש שרביט. על פי כלל ג', למתלמדים אין שרביט לעולם, ולכן הבכיר היה חייב לקוד. מכיוון שלא עשה זאת, זוהי הפרה.
- (3) התשובה נפסלת. במפגש בין שני מתלמדים (מעמד זהה), המתלמד שחובש כובע מחויב לקוד לשני לפי כלל ב' (שכן לשני אין שרביט, בהתאם לכלל ג'). המצב שבו דווקא זה שאינו חובש כובע קד והשני לא - סותר את הכללים לחלוטין.
- (4) תשובה נכונה. במפגש זה, קוסם מוסמך (מעמד נמוך) ניצב מול קוסם בכיר. לפי כלל א', המוסמך חייב לקוד לבכיר ממנו, ואכן הוא קד. הקוסם הבכיר, לעומת זאת, נמצא במעמד גבוה יותר ואינו חובש כובע, ולכן אף אחד מהכללים אינו מחייב אותו לקוד. מצב שבו רק המוסמך קד עומד בהלימה מלאה לחוקי הממלכה.

התשובה הנכונה: (4)

טענות

שאלה 16

16

שלושה מורים טענו טענות לגבי תלמידי הכיתה:
מורה א': "כל מי שמכין שיעורי בית, אינו מאחר לשיעור."
מורה ב': "רק מי שאינו מאחר לשיעור, מפטפט בשיעור."
מורה ג': "אין תלמיד שגם מכין שיעורי בית וגם מפטפט בשיעור."
מנהל בית הספר בדק ומצא תלמיד אחד שמוכיח כי כל שלושת המורים שוגים בטענותיהם.
מי מהתלמידים הבאים הוא בהכרח התלמיד שמצא המנהל?

תשובה (4) נכונה.

כדי למצוא תלמיד שסותר את שלוש הטענות גם יחד, עלינו לנתח כל טענה בנפרד ולהבין איזה מצב סותר אותה (כדי לסתור טענה על התלמיד לקיים את התנאי שלה אך להציג תוצאה הפוכה).

נציג את הטענות בצורה סכמתית:

1. מורה א': "כל מי שמכין שיעורי בית, אינו מאחר לשיעור".

הכלל: **מכין שיעורים** <-- **לא מאחר**.

סתירה לכלל זה תהיה תלמיד שמקיים את התנאי עם תוצאה הפוכה: **מכין שיעורים + מאחר**.

2. מורה ב': "רק מי שאינו מאחר לשיעור, מפטפט בשיעור".

המילה "רק" הופכת את התנאי והתוצאה, לכן הכלל הוא: **מפטפט <-- לא מאחר**.

סתירה לכלל זה תהיה תלמיד ש: **מפטפט + מאחר**.

3. מורה ג': "אין תלמיד שגם מכין שיעורי בית וגם מפטפט בשיעור".

המשמעות היא שכל מי שמכין שיעורי בית בהכרח אינו מפטפט.

הכלל: **מכין שיעורים <-- לא מפטפט**.

סתירה לכלל זה תהיה תלמיד ש: **מכין שיעורים + מפטפט**.

כעת נרכיב את התכונות של התלמיד הסותר את שלוש הטענות במקביל:

כדי לסתור את טענה א' עליו להכין שיעורים ולאחר.

כדי לסתור את טענה ב' עליו לפטפט ולאחר.

כדי לסתור את טענה ג' עליו להכין שיעורים ולפטפט.

מכאן, שהתלמיד חייב לקיים את שלוש התכונות גם יחד: **הוא מכין שיעורי בית, הוא מאחר לשיעור, והוא מפטפט בשיעור**.

נבדוק את התשובות:

(1) חסרה התכונה "מפטפט" ולכן תלמיד זה אינו סותר את טענות ב' ו-ג'.

(2) חסרה התכונה "מאחר" ולכן תלמיד זה אינו סותר את טענות א' ו-ב'.

(3) חסרה התכונה "מכין שיעורי בית" ולכן תלמיד זה אינו סותר את טענות א' ו-ג'.

(4) **תלמיד שמכין שיעורי בית, מאחר לשיעור ומפטפט בשיעור - מקיים את כל התכונות הדרושות ולכן סותר את שלוש הטענות. זו התשובה הנכונה.**

התשובה הנכונה: (2)

כללים ושיבוצים

שאלה 17

17

מערכת בינה מלאכותית ממיינת תמונות על פי שלושה כללים:
א. תמונה מסווגת כ"תמונת חוץ" אם ורק אם היא מכילה עץ.
ב. כל תמונה המכילה אדם, מסווגת בהכרח כ"תמונת חוץ".
ג. תמונה מצולמת בשחור-לבן אם ורק אם היא אינה מכילה אדם.
מה מהבאים נכון בהכרח לגבי כל תמונה במערכת שאינה מצולמת בשחור-לבן?

תשובה (2) נכונה.

בשאלות כללים המכילות קשרים מרובים, מומלץ להצרין (לתמצת) את הנתונים:
כלל א': תמונת חוץ $\leftrightarrow$ מכילה עץ. (התנאי דו-כיווני, כלומר כל תמונת חוץ מכילה עץ, וכל תמונה עם עץ היא תמונת חוץ).
כלל ב': מכילה אדם $\rightarrow$ תמונת חוץ.
כלל ג': שחור-לבן $\leftrightarrow$ לא מכילה אדם.

השאלה מתייחסת לתמונה שאינה מצולמת בשחור-לבן.
לפי כלל ג', התנאי הוא דו-כיווני ("אם ורק אם"). מכאן שאם התמונה אינה בשחור-לבן, היא בהכרח מכילה אדם.
לפי כלל ב', אם התמונה מכילה אדם, היא חייבת להיות מסווגת כ"תמונת חוץ".
לפי כלל א' (שגם הוא דו-כיווני), אם התמונה מסווגת כ"תמונת חוץ", היא בהכרח מכילה עץ.
מכאן הסקנו שרשרת ודאית: כל תמונה שאינה בשחור-לבן $\rightarrow$ מכילה אדם $\rightarrow$ מסווגת כ"תמונת חוץ" $\rightarrow$ מכילה עץ.

נבדוק את התשובות:

- (1) התשובה נפסלת משום שהסקנו שהתמונה כן מסווגת כ"תמונת חוץ".
- (2) **התשובה מתאימה** - הוכחנו שהתמונה אכן מוגדרת כ"תמונת חוץ" וגם מכילה עץ.
- (3) התשובה נפסלת משום שהסקנו שהתמונה כן מכילה עץ ומסווגת כ"תמונת חוץ".
- (4) התשובה נפסלת משום שהוכחנו בוודאות שהתמונה מכילה עץ.

התשובה הנכונה: (2)

הבנת הנקרא

שאלה 18

18

לפי תפקידו של ארס הנחשים

לפי הפסקה הראשונה, מה משתמע מכך שנחשים נמנעים פעמים רבות מהזרקת ארס בהכשות אזהרה?

תשובה (2) נכונה.

בפסקה הראשונה נכתב כי ייצור הארס כרוך בהשקעה אנרגטית ניכרת וכי נחש שבלוטותיו התרוקנו מתקשה ללכוד טרף במשך ימים אחדים. מכאן שההימנעות מהזרקת ארס בהכשת אזהרה מלמדת שהנחש שומר את המשאב היקר לצורך התפקיד המרכזי שלו, לכידת טרף. זהו בדיוק הבסיס למסקנת החוקרים בסוף הפסקה, ולפיה הארס התפתח בעיקר ככלי ציד.

(1) לא מתאים. הקטע אינו משווה בין יעילות הארס כלפי טורפים ובין יעילותו כלפי טרף, אלא עוסק בעלות הכלכלית של ייצורו.

(3) לא מתאים. אמנם נאמר בקטע שהבלוטות מתמלאות מחדש רק לאחר ימים אחדים, אך זהו נתון המוצג בקטע במפורש כרקע, ולא דבר המשתמע מהתנהגות ההימנעות עצמה.

(4) לא מתאים. מידת המסוכנות של הכשות אזהרה לעומת הכשות ציד אינה נדונה בקטע.

התשובה הנכונה: (3)

הבנת הנקרא

שאלה 19

19

לפי תפקידו של ארס הנחשים

למה מתייחסת המילה "תופעה" בשורה 13?

תשובה (3) נכונה.

המשפט הקודם מתאר את העדות הישירה ביותר: אוכלוסיות שהתבודדו באיים ועברו לתזונה שונה, והרכב הארס שלהן השתנה והותאם לטרף החדש בתוך אלפי שנים בלבד. המילה "תופעה" מתייחסת אפוא לשינוי המהיר הזה, ומכאן המסקנה שהארס הוא תכונה גמישה המגיבה במהירות ללחצי ברירה.

(1) ו-(4) לא מתאימים. אלו הבדלים בין מינים שונים, המוזכרים בתחילת הפסקה, ואילו המילה "תופעה" מתייחסת למשפט הסמוך לה, העוסק בשינוי בתוך אותה אוכלוסייה.

(2) לא מתאים. הבידוד באיים הוא הנסיבה שבה התרחש השינוי, ולא התופעה שממנה נגזרת המסקנה בדבר גמישותו האבולוציונית של הארס.

התשובה הנכונה: (2)

הבנת הנקרא

שאלה 20

20

לפי תפקידו של ארס הנחשים

איזו מן האפשרויות הבאות מציגה באופן הנכון ביותר את סדר ההתרחשויות שמדובר בהן בפסקה השלישית?

תשובה (2) נכונה.

על פי הפסקה השלישית, תחילה משוכפל בטעות גן המקודד לחלבון בעל תפקיד רגיל, כגון חלבון המשתתף בעיכול או בקרישת הדם. לאחר מכן העותק העודף, שאינו נחוץ לתפקוד השוטף, צובר מוטציות. אם המוטציות מביאות לידי חלבון רעיל המשפר את יכולת ההכנעה של הטרף, הברירה הטבעית משמרת אותו ומפיצה אותו באוכלוסייה.

(1) לא מתאים. המוטציות נצברות בעותק העודף שנוצר בשכפול, ולכן השכפול מוכרח לקדום להן.

(3) לא מתאים. הברירה הטבעית משמרת את התכונה רק לאחר שנוצר חלבון בעל השפעה רעילה מועילה, ולא בשלב העותק העודף.

(4) לא מתאים. החלבון הרעיל אינו קיים לפני השכפול, אלא הוא תוצר של המוטציות שנצברו בעותק. כמו כן, הקטע מדגיש שהעותק צובר מוטציות בלא לפגוע בתפקוד המקורי.

התשובה הנכונה: (3)

הבנת הנקרא

שאלה 21

21

לפי תפקידו של ארס הנחשים

איזו מהמילים הבאות יכולה להחליף את המילה "עמידות" בשורה 20 בלי שתשתנה משמעות המשפט?

תשובה (3) נכונה.

בהקשר המשפט, המכרסמים החיים באזורים שבהם נפוצים נחשים ארסיים פיתחו הגנה פיזיולוגית שבזכותה רכיבים מסוימים בארס אינם פוגעים בהם. "חסינות" מוסרת בדיוק את המשמעות הזו.

(1) לא מתאים. "רגישות" היא ההפך הגמור מהנאמר, שכן היא מציינת פגיעות מוגברת מן הארס. שיבוצה במשפט אף היה מבטל את ההיגיון של "מרוץ החימוש" המתואר בהמשך.

(2) לא מתאים. "הסתגלות" היא מונח כללי לתהליך ההתאמה לסביבה, ואילו כאן מדובר בתוצאה מסוימת של אותו תהליך, כלומר בהיעדר פגיעות מרכיבי הארס.

(4) לא מתאים. "התנגדות" מציינת פעולה יזומה כנגד גורם כלשהו, ואין היא מתאימה לתיאור תכונה פיזיולוגית של הגוף.

התשובה הנכונה: (1)

הבנת הנקרא

שאלה 22

22

לפי תפקידו של ארס הנחשים

בסקר שנערך באזור מרוחק נמצא כי נחשים מן המין ש' הניזונים באזור זה כמעט אך ורק מעטלפים, ואילו בני אותו מין החיים באזור שממנו מופק הנסיוב הרפואי ניזונים כמעט אך ורק ממכרסמים. על פי הקטע, מה סביר להניח בנוגע לטיפול במוכש מן האזור המרוחק בנסיוב הקיים?

תשובה (1) נכונה.

על פי הפסקה האחרונה, הנוגדנים שבנסיוב יעילים בעיקר כנגד הרכב הארס המסוים ששימש לייצורם, והרכב הארס נבדל בין אוכלוסיות של אותו מין בהתאם לתפריט המקומי שלהן. מכיוון שהתפריט בשני האזורים שונה בתכלית, סביר שהרכב הארס שונה, ולפיכך תועלת הנסיוב עלולה להיות מוגבלת.

(2) לא מתאים. זוהי הקצנה של הנאמר. בקטע נכתב שהנסיוב עלול להועיל אך במעט, ולא שאין לו כל השפעה, ואף לא נאמר שנדרשת זהות מוחלטת בהרכב הארס.

(3) לא מתאים. הקטע קושר בין הרכב הארס לסוג הטרף, אך אין בו כל טענה בדבר עוצמתו היחסית של ארס המותאם לעטלפים.

(4) לא מתאים. העמידות המתוארת בקטע התפתחה באוכלוסיות טרף בתהליך אבולוציוני ארוך של ברירה טבעית, ואין היא נרכשת בעקבות טיפול רפואי.

התשובה הנכונה: (1)

הבנת הנקרא

שאלה 23

23

לפי תפקידו של ארס הנחשים

איזו מן האפשרויות הבאות מתארת את מבנה הקטע בצורה הטובה ביותר?

תשובה (1) נכונה.

הפסקה הראשונה מציגה את התפיסה הרווחת, ולפיה הארס הוא אמצעי הגנה, ומערערת עליה באמצעות העלות האנרגטית ודפוסי הקימוץ בארס. הפסקה השנייה מביאה עדויות הקושרות בין הרכב הארס ובין התזונה. הפסקה השלישית מתארת את המנגנון הגנטי והאבולוציוני שמאפשר את הקשר הזה, והפסקה האחרונה גוזרת ממנו השלכה מעשית בתחום הרפואה, בכל הנוגע לייצור נסויבים ולחלוקתם.

(2) לא מתאים. הפסקה השנייה אינה מוקדשת לפירוט אופן הפעולה של הארס כשלעצמו, אלא משתמשת בו לביסוס הקשר בין הארס ובין תזונה הנחש. בנוסף, תיאור העמידות לארס הוא רק חלק מתיאור מרוץ החימוש שבפסקה השלישית, ולא מטרתה המרכזית או הבלעדית.

(3) לא מתאים. הפסקה הראשונה מתמקדת בערעור על התפיסה שלפיה הארס נועד להגנה, ולא רק בתיאור מורכבותו. כמו כן, הפסקה האחרונה לא מציגה ביקורת על עצם שיטת הייצור של הנסויבים, אלא מדגישה את הצורך להתאימם לאוכלוסיות היעד.

(4) לא מתאים. הפסקה השלישית מבהירה כי שכפול הגנים מתרחש באקראי, ואינו תוצאה של מרוץ החימוש (אלא המרוץ מתאפשר בעקבותיו). בנוסף, הפסקה האחרונה אינה מציעה פתרון לקשיי ההפקה של הנסויבים, אלא מצביעה על צורך במיפוי תזונתי לצורך תכנון וחלוקה יעילה שלהם.

04 על פסיכו-בוסט

מאיפה השאלות האלה באו – ואיפה יש עוד פסיכומטרי לדוגמה לתרגול.

השאלות במסמך הזה הן חלק ממאגר של **+2000 שאלות מקוריות באפליקציית פסיכומטרי פסיכו-בוסט** – כולן נכתבו על ידינו, ברמת הבחינה, וכולן עם פתרון מלא כמו שראיתם כאן.

— +2000 שאלות עם פתרון מלא – כמותי, מילולי ואנגלית

— תרגול שמזהה איפה אתם נתקעים ובונה מסלול אישי לפי נקודות החולשה שלכם

— מילון אוצר מילים עם כרטיסיות ומשחקים

— בדיקת חיבורים אוטומטית עם הערות על מבנה, תוכן וניסוח

— זמין באייפון, באנדרואיד ובדפדפן, עם סנכרון מלא בין המכשירים

psychoboost.app

Download on the
App Store

GET IT ON
Google Play